

Forslagets 3die og 4de Kapitel omhandler som før nævnt henholdsvis Handelsagentur og handelsrejsende. Jeg skal bemærke, at den store Udvikling, som Befordringsmidlerne og Meddelelsesmidlerne i de senere Aar har været Genstand for, har gjort, at det nu ikke mere er nødvendigt, som det var tidligere, paa et fremmed Sted at benytte sig af en Kommissionær. I Stedet for at overlade denne at træffe Afgørelse selv paa et fremmed Sted kan et Handelshus være repræsenteret af en Agent, og Handelshuset kan selv træffe Afgørelse. Handelsagenturet har derfor i ikke ringe Omfang fortrængt Kommissionsforholdet i vore Dage, og man har derfor anset det for rettest jævnsides med Bestemmelserne om Kommission at give Regler om Handelsagentur og den hermed nær beslægtede Virksomhed som handelsrejsende. Medens Agenten i Forslaget i Overensstemmelse med sædvanlig Praksis adskiller sig fra Kommissionæren derved, at han altid handler i Agentur-giverens Navn, medens Kommissionæren handler i eget Navn, er Afgrænsningen overfor de handelsrejsende vanskeligere. Som Skelnemærke fremhæver Forslaget særlig, at Agenten har eget Kontor, medens Virksomheden som handelsrejsende ikke udøves fra et bestemt Forretningslokale. Forslaget er paa mange Punkter ret detaillert i sine Bestemmelser, men det er dog ingenlunde udtømmende, og i den Henseende maa der ogsaa henvises til Købeloven.

Jeg skal saa gaa over til at omtale Forslag til Lov om Aftaler og andre Rets-handeler paa Formuerettens Omraade og haaber, at Udtalelserne herom skal kunne vinde noget mere Interesse end de specielle Bestemmelser for Handelsforhold, som jeg hidtil har omtalt, idet Reglerne i dette andet Lovforslag ikke alene vedrører Handelsforhold, men er af en saa almindelig Natur, at de vedrører Livsforhold ogsaa for Borgere, der ikke beskæftiger sig med Handel.

Det Lovforslag, jeg har den Ære at fremsætte, stemmer næsten overalt overens med de tilsvarende svenske og norske Udkast, af hvilke det svenske Udkast er op-højet til Lov og allerede traadt i Kraft, medens det norske Udkast endnu ikke er forelagt den norske Lovgivningsmagt. De vigtigste nye Bestemmelser findes i tredje Kapitel, der indeholder en Række Bestemmelser, som har til Ojemed at yde den i økonomisk Henseende svagere eller i anden Retning underlegne Part i Kontraktforholdet en Beskyttelse, som hidtil ikke har kunnet opnaas, fordi det var meget sjældent, at Domstolene vilde omstøde en Retshandel

i saadanne Tilfælde, hvor den ene Part havde været saa meget svagere end den anden. Det kunde vel ske, naar man kunde sige, at Retshandelen stred imod Lov og Ærbarhed, men det skulde være meget grelle Tilfælde, der skulde indtræde, for at Doms-magten skulde omstøde en saadan Rets-handel. Nu foreslaas i Lovforslagets § 31 Bestemmelser i denne Retning om Udnyttelse, om Konventionalbod i §§ 36 og 37 og i § 38 om Konkurrenceforbud. Om alle disse Bestemmelser, der i det væsentlige vil genfindes i det svenske og norske Udkast, gælder det, at de er udarbejdede med tilsvarende, allerede prøvede Regler i Udlandet som Forbilleder. Det gælder Rege-len i § 31; man har hidtil staaet temmelig magtesløs overfor saadanne Misbrug, som er omhandlede i denne Paragraf, hvor det er den ene Part i et Kontraktforhold, som misbruger sin Overlegenhed overfor den anden til at udsuge ham. Nu aabner Forslagets § 31 en mere almindelig Adgang til at erklære saadanne Retshandler for ugyldige, idet det bestemmes, at naar nogen har udnyttet en andens Nød, Letsind, Enfoldighed, Uerfarenhed eller et imellem dem bestaaende Afhængighedsforhold til at opnaa eller betinge sig Fordele, som staaar i aabenbart Misforhold til, hvad derfor ydes, eller som der ikke skal ydes Vederlag for, er den, der saaledes er udnyttet, ikke bunden ved den af ham afgivne Villieserklæring. Der er fra forskellige Sider, saaledes fra Grosserer-Societetets Komité, gjort Indvendinger imod denne Bestemmelse, idet man har sagt, at det meget vel kunde være overlegen Dygtighed fra den ene Parts Side, som kunde gøre, at han fik større Fordel paa den andens Bekostning i Kontraktforholdet. Men naar man fastholder, at det, det drejer sig om, kun er Tilfælde, hvor der er et aabenbart Misforhold imellem, hvad der ydes, og det Vederlag, der opnaas for det ydede, tror jeg dog, at man meget rolig kan vedtage denne Bestemmelse, og at de Betænkeligheder, man har fremført derimod, er ganske over-drevne. Bestemmelserne i §§ 36 og 37 om Konventionalbod og i § 38 om Konkurrenceforbud hviler paa et lignende Grund-princip som § 31; det er udprægede Beskyttelsesbestemmelser af social Karakter, der tiltrænges, fordi Domstolene ikke hidtil har anset sig for beføjede til at tilsidesætte eller lempe den Slags Aftaler, selv om de maatte være i høj Grad urimelige. I Forbindelse med de omtalte Bestemmelser staaar Bestemmelsen i § 33, hvorefter en Part skal være udelukket fra at paaberaabe sig en Erklæring, naar det paa Grund af Omstæn-